

Městský úřad Kolín**Odbor výstavby – stavební úřad**

Karlovo náměstí 78, 280 12 Kolín I, e-podatelna: posta@mukolin.cz

tel.: +420 321 748 231, fax: +420 321 720 911, e-mail:

stavebni.urad@mukolin.cz

sídlo odboru: Zámecká 160, Kolín I

Městský úřad Kolín

Doručeno: 27.08.2021 11:05:10

čj.: MUKOLIN/OIÚP 80674/21-

listy: 6 přílohy: 0

KOLÍN

Žadatel:

Město Kolín, IČ 002 35 440

Karlovo náměstí 78

Kolín I

280 02 Kolín 2

Naše čj.:

MUKOLIN/SU 58567/21-vys

Naše zn.:

SU 11787/2021

Počet listů:

6

Příloh/listů:

0

Vyřizuje:

Ing. Jana Vyšanská

Telefon:

321 748 364

E-mail:

jana.vysanska@mukolin.cz

Datum:

24.08.2021

- městská radnice č. p. 77 a 78, Karlovo náměstí v Kolíně, která je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 26365/2-740, v prostředí městské památkové rezervace Kolín
- pozemek parc. č. st. 6 a 7, katastrální území Kolín
- restaurování sochy rytíře Rolanda na budově radnice

Rozhodnutí

Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče, jako příslušný orgán památkové péče podle § 25 odst. 1 a § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní orgán“, „památkový zákon“), k žádosti Města Kolín, IČ 002 35 440, sídlem Karlovo náměstí 78, 280 02 Kolín (dále jen „žadatel“), doručené dne 22. 6. 2021 ve věci posouzení restaurátorského záměru a následného restaurování sochy rytíře Rolanda na budově městské radnice č. p. 77 a 78, Karlovo náměstí v Kolíně, na pozemku par. č. st. 6 a 7, katastrální území Kolín, která je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 26365/2-740, v prostředí městské památkové rezervace Kolín ustanovené nařízením vlády ČSR č. 54/1989 Sb. ze dne 19.4.1989 o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou a Příboru za památkové rezervace, vydává ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1, 2, 3, 8 a § 44a odst. 3 památkového zákona, po písemném vyjádření odborné organizace – Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze (dále jen „NPÚ“) toto

závazné stanovisko:

Předmětem žádosti je posouzení restaurátorského záměru a následné restaurování sochy rytíře Rolanda na budově městské radnice č. p. 77 a 78, Karlovo náměstí v Kolíně, na pozemku par. č. st. 6 a 7, katastrální území Kolín, která je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 26365/2-740, v prostředí městské památkové rezervace Kolín.

Socha rytíře je vytvořena z měděného tepaného plechu na železné nosné konstrukci. Je pojata jako postava v brnění a v přílbě se zdviženým hledím a s knírem; přílbu zdobí pštrosí pera. V levé ruce drží před sebou korouhev s praporem, v pravé natažené pak diagonálně opřený meč. Praporec na sobě nese velké písmeno K, iniciálu názvu města Kolín.

Plech má sílu 1 mm, měděné díly jsou k sobě spojovány naměkko cínovo-olověnou pájkou, nýtovány a šroubovány. Na železnou konstrukci jsou měděné díly přišroubovány.

Socha stojí v rámci štítu na zděném podstavci završeném profilovanou římsou, na niž nasedá kovový plintus. Plintus patrně není původní, nýbrž byl vyměněn začátkem 90. let a je bronzovým odlitkem o síle stěny 10 mm, bez vnitřní konstrukce. K podstavci je připevněn dvěma kotevními šrouby, které jsou zakryté přišroubovanými krytkami.

V nohou rytíře se dosud nacházejí původní železné nosníky, narušené korozí. Ty byly v 90. letech posíleny příložkami z pásoviny a přišroubovány k novému plintu (kotevní šrouby uvnitř plintu jsou zřejmě původní a vedle nich byly pásovinou připojeny šrouby nové).

Stav vnitřní konstrukce zatím nebyl zjištěn, předpokládá se lokální poškození korozí v místech kontaktu železa s měděným pláštěm. Statika sochy je nyní vyhovující, stejně tak upevnění meče a korouhve.

Povrch měděného pláště je pokryt souvislou vrstvou patiny, a to jak ušlechtilé světle zelené (Brochantit) na exponovaných místech, tak patiny tvořené dalšími minerály (Cuprit, Antlerit), která ve srážkových stínech vytváří spolu s prachovými depozity tmavou krustu. Dále je povrch znečištěn ptačím trusem a prachovými depozity.

Po sejmutí krytek ze dvou kotevních šroubů procházejících plintem byla zjištěna silná koroze šroubů (mezi železnými šrouby a mědí v plintu vznikl makročlánek). Toto poškození se v současné době jeví jako zásadní.

V rámci restaurátorského průzkumu byla provedena endoskopie, pro niž byly vyvrtány dva otvory o průměru 11 mm (v levé noze rytíře a v plintu). Otvory byly poté uzavřeny gumovými zásepkami a tmelem. Místa se světlou patinou jsou žlutě zbarvena, pravděpodobně jde o zdegradovaný fixační prostředek z posledního restaurování.

V restaurátorském průzkumu je navržena demontáž sochy, dále ošetření a případná výměna kotevních šroubů plintu, transport sochy do ateliéru, provedení rozšířeného restaurátorského průzkumu se zaměřením na stav vnitřní konstrukce a doplnění restaurátorského záměru. Bude-li to možné, měl by být demontován vnější měděný plášť a mechanicky opraveny jednotlivé měděné díly. Některé spoje bude třeba nově zanáťovat, nebo letovat cínovo-olověnou pájkou. (Během manipulace by mělo být zachováno maximum přírodní patiny.) Následně bude povrch měděných dílů celkově očištěn, zafixován voskem a zaleštěn. V případě ztráty většího rozsahu patiny mají být poškozená místa nově patinována a zavoskována. V případě možnosti demontáže vnitřní konstrukce bude konstrukce ošetřena proti korozi, případně lokálně opravena či posílena. Kotevní prvky korouhve, meče i celé sochy budou upraveny pro zpětnou montáž (spojovací materiál by měl být vyměněn za nový z antikorozičního materiálu). Při montáži měděného pláště na vnitřní konstrukci by mělo být zabráněno kontaktu železa s mědí. Nakonec má být socha osazena zpět na své místo na štítu radnice.

Vzhledem ke korozi poškození kotevních šroubů doporučuje autor restaurátorského průzkumu provést demontáž sochy na jaře roku 2022.

Žádost je doplněna restaurátorským průzkumem a záměrem „Restaurátorský průzkum a záměr. Rytíř Roland na budově radnice v Kolíně. Pasířství Houska & Douda, na Buštěhradě dne 21. 6. 2021“.

Výše uvedený záměr restaurování je z hlediska památkové péče **přípustný**, za splnění těchto základních podmínek, určených v souladu s ustanovením § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, ve znění pozdějších předpisů:

1. V první fázi bude provedena podrobná fotografická dokumentace současného stavu sochy.
2. Dle nálezů během prací bude průběžně doplňován restaurátorský průzkum, zaměřený hlavně na rozsah poškození. Po prohlédnutí vnitřní konstrukce bude zástupci NPÚ ÚOP StČ a správnímu orgánu památkové péče předáno písemné doplnění restaurátorského záměru. V případě zásadních zjištění bude na základě nově nabytých informací zažádáno o nové závazné stanovisko – na základě zhodnocení správního orgánu památkové péče.
3. Vlastník památky bude v průběhu prací svolávat kontrolní dny po dohodě s restaurátorem, zástupcem příslušného správního orgánu památkové péče a zástupcem NPÚ ÚOP StČ. V jejich rámci budou se zástupci památkové péče konzultovány navržené restaurátorské postupy a materiály.
4. První kontrolní den bude svolán před zahájením prací.
5. Budou provedeny zkoušky navrhovaných restaurátorských postupů, které budou předloženy k posouzení zástupci NPÚ ÚOP StČ a schválení správnímu orgánu památkové péče (např. čištění s důrazem na zachování ušlechtilé zelené patiny a závěrečná povrchová úprava zavoskováním).

6. Veškeré výměny materiálu včetně spojovacích prvků budou konzultovány se zástupcem NPÚ ÚOP StČ a následně schvalovány správním orgánem památkové péče
7. Během prací bude pořizována průběžná dokumentace pro účel restaurátorské zprávy.
8. Při ukončení akce svolá vlastník komisionální předávací řízení za přítomnosti zástupce vlastníka, restaurátora, zástupce NPÚ – ÚOP StČ a příslušného správního orgánu státní památkové péče.

Účastníkem je dle § 27 odstavec 1 písmeno a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen "správní řád"):

- Město Kolín, IČ 002 35 440, sídlem Karlovo náměstí 78, 280 02 Kolín

Odůvodnění

Městskému úřadu Kolín, odboru výstavby – oddělení památkové péče, jakožto věcně a místně příslušnému správnímu orgánu památkové péče, byla dne 22. 6. 2021 doručena žádost o vydání závazného stanoviska k zamýšlenému restaurování sochy rytíře Rolanda na budově městské radnice č. p. 77 a 78, Karlovo náměstí v Kolíně, na pozemku par. č. st. 6 a 7, katastrální území Kolín, která je zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 26365/2-740, v prostředí městské památkové rezervace Kolín, kterou podává Město Kolín, IČ 002 35 440, sídlem Karlovo náměstí 78, 280 02 Kolín, jako vlastník uvedené nemovitosti a pozemku.

K posouzení výše uvedených prací z hlediska zájmů státní památkové péče je na základě ustanovení § 29 odst. 2 písm. b), e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, příslušný Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče.

Dnem podání žádosti správní orgán zahájil ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu správní řízení. Opatřením ze dne 7. 7. 2021 si vyžádal, v souladu s ustanovením § 14 odst. 6 památkového zákona, písemné vyjádření NPÚ. Vyjádření mu bylo doručeno 26. 7. 2021. Na základě tohoto vyjádření a vlastní znalosti předmětné kulturní památky správní orgán rozhodl v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona o přípustnosti navržených prací a stanovil podle tohoto ustanovení a podle ustanovení § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., základní podmínky, za kterých lze práce připravovat a provádět. Před vydáním rozhodnutí byla žadateli, jako jedinému účastníku řízení, v souladu s § 36 odst. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, výzvou ze dne 4. 8. 2021 dána možnost vyjádřit se k jeho podkladům. Žadatel této možnosti nevyužil.

Socha je součástí budovy radnice, která je kulturní památkou zapsanou pod rejstř. č. 26365/2-740 ÚSKP. Radnice dále leží v městské památkové rezervaci Kolín zapsané pod rejstř. č. 1047 ÚSKP. Figura rytíře Rolanda je dílem sochaře Viléma Amorta a pochází z roku 1899, autor se svým návrhem v rámci soutěže zvítězil nad třemi konkurenty.

Umístění sochy rytíře na budovu radnice není kolínským specifikem, nýbrž se ve své době (nejprve v renesanci a následně v neorenesanci) jednalo o poměrně rozšířený zvyk. V restaurátorském záměru jsou jako analogie jmenovány plechové sochy rytířů z radnic v Liberci, České Kamenici, Kladně a Pardubicích. Postava v Liberci přitom našla svou předlohu v postavě Rathausmanna z radnice ve Vídni. Sochy Rolanda se však objevují nejčastěji v německých městech a nejznámější je pětimetrový kamenný Roland před radnicí v Brémách z počátku 15. století.

Rytíř Roland na budovách radnic nebo v jejich těsné blízkosti, např. na sloupech, symbolizoval v době přelomu středověku a renesance městská práva a nezávislost. Zejména se vtahoval k tržnímu právu (trestům za jeho porušování a ochraně poctivých kupců a prodejců), protože býval někdy umístován i do místa hlavního tržiště. Původ této postavy Rolanda má více možných variant, z nichž jednou je odvození z eposu *Píseň o Rolandovi* a další souvisí se slovními odvozeninami jména Roland (např. Rollen – zkomolený název pro svitky, privilegia). Některá německá města, která si symbolicky postavila k radnici tohoto ochránce práv, se přímo nazývala „Rolandovými městy“.

Nejstarší kolínská rychta, zvaná „starý rathaus“, stávala v místech dnešního domu firmy Baťa (asi uprostřed severní strany náměstí) a byla společně městu Nový Kolín a vsi Starý Kolín. V roce 1794 kolínští konšelé rychtu prodali a zakoupili tzv. „Kolerovský“ dům, vysokou gotickou kamennou budovu, nazývanou „nový rathaus“ a obsaženou v západní budově dnešní radnice. Budova byla silně poškozena během Tricetileté

války, její podoba po pozdějších přestavbách až do 19. století však nebyla nikde zachycena s výjimkou rytiny z roku 1777, na které je při pohledu ze Zálabí patrná zadní část radnice se dvěma štíty do náměstí a věžičkou mezi nimi. Fotografie z 19. století už ukazují odlišnou a zjednodušenou podobu budovy bez štítů i věžičky a ve stavu zchátralosti fasád byla v roce 1886 vypsána soutěž na úpravu jejího průčelí, ve které zvítězil návrh pražského architekta Jana Vejrycha v neorenesančním stylu. Povedení prací bylo svěřeno kolínskému staviteli Josefu Karabáčkovi. Průčelí dnešní západní budovy radnice bylo vyzdobeno sgrafity, malbami s historickými náměty od Adolfa Liebschera, malbami dvou českých panovníků na plechovém podkladě od téhož autora a sochami od Josefa Maudera. Budova má ve středu průčelí stupňovitý štít a věžičku s hodinovým strojem, a dále dva vysoké stupňovité boční štíty zdobené ornamentálními sgrafity. Již před koncem 19. století však bylo třeba budovu znovu opravit a rozšířit. Za tím účelem bylo rozhodnuto o zboření sousedních kasáren a vystavění současně východní budovy na jejich místě. V roce 1897 tak byla vypsána soutěž na druhou budovu, v níž vyhrál opět Jan Vejrych, jemuž se podařilo sjednotit vzhled obou budov. Práce tentokrát prováděl kolínský stavitel Jan Sklenář a stavební dozor místo Vejrycha převzal pražský architekt Jan Zeyer. Tak vznikla dnešní menší budova zdobená již střídměji vrcholovou sochou Rolanda, dále středovým arkýřem v prvním patře a drobnou sochou Spravedlnosti od Ludwiga Wurzela. Ačkoli jsou čelní fasády obou budov, otočené směrem do náměstí, pojety jako novorenesanční, na zadních fasádách směrem do dvora jsou nyní prezentována gotická okna (dříve však byly nádvorní fasády rovněž zdobené sgrafity). Během 20. století se zásadní obnovy průčelí radnice odehrávaly v letech 1926, 1959 a na přelomu 80. a 90. let.

Kolínská socha rytíře byla v minulosti patrně opakovaně restaurována, z těchto prací jsou však zřejmě dochovány pouze fotografie, restaurátorské zprávy zatím nebyly nalezeny. Fotografie dokládají, že v roce 1991 byla socha ze střechy sejmuta a převezena do ateliéru; práce měli provádět restaurátoři Řepka a Kobylka, podepsaní na štítku umístěném na plintu sochy. Podle lokálních oprav překlápáním s trhacími nůty se zdá, že v rámci tohoto restaurování nebyl otevřen měděný plášť. Fotografie z velké obnovy fasády v roce 1959 dokumentuje pouze pracovníky u sochy, a tedy nevypovídá, zda na soše vůbec nějaké restaurování probíhalo. Je z ní však vidět tehdejší přikotvení sochy ocelovým lankem ke střeše a také oplechování plintu měděným plechem.

V knize *Kolínská radnice* (Jiří Procházka, Kolín 1980) se píše o opravě fasády v roce 1926: „*Jenom praporec na dřevci rytíře stojícího na vrcholu štítu nové radnice, který již dávno vítr shodil, nebyl při této opravě obnoven a není tam dodnes.*“ Je pravděpodobné, že současný praporec tak byl vytvořen v roce 1991.

V současné době, kdy je opět plánováno celkové restaurování výzdoby fasády, je velmi žádoucí zrestaurovat rovněž vrcholovou sochu, a to zvláště vzhledem ke korozi kotvicích šroubů v plintu. Provedení fotodokumentace před zahájením prací je potřeba k doložení dosavadního vývoje díla před restaurátorským zásahem.

Současný stav poznání nemusí plně reflektovat skutečnost. Průzkum je proto třeba rozšiřovat o podrobnější informace, aby byl restaurátorský zásah účinný a byl proveden v souladu se zásadami památkové péče. Budou-li zjištěna fakta, která výrazně změní záměr, je třeba úředně schválit nový postup. Zástupcům památkové péče by mělo být umožněno provádění pravidelného dozoru nad průběhem restaurátorských prací.

Samotnému restaurování předchází vstupní jednání, na němž mohou restaurátor, vlastník a zástupci památkové péče projednat schválený postup a konkretizovat časový harmonogram prací. Před prováděním zásahu v celkovém měřítku by mělo být na malé části vyzkoušeno, jak materiál na zvolený postup reaguje. Aplikaci v celkovém měřítku pak na základě výsledků zkoušek schvalují zástupci památkové péče.

Je žádoucí zachovat pokud možno co nejvíce původního materiálu.

Restaurátor celý průběh restaurování dokumentuje, aby mohl v restaurátorské zprávě názorně a srozumitelně sdělit, jakými změnami dílo prošlo.

Po zrestaurování díla bude svoláno oficiální předání zahrnující sepsání předávacího protokolu, v němž se budou moci všechny zúčastněné strany vyjádřit ke kvalitě provedení prací.

Správním orgánem posoudil žádost ve výše uvedené věci, plně se ztotožnil s vyjádřením Národního památkového ústavu a z výše uvedených důvodů byly stanoveny podmínky tak, jak je uvedeno ve výrokové části.

Poučení

Povinnost vlastníka dodržet výše uvedené podmínky rozhodnutí vyplývá ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí se mohou účastníci řízení odvolat ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Krajskému úřadu Středočeského kraje, odbor kultury a památkové péče, podáním u zdejšího stavebního úřadu.

Odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 37 odstavec 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému výroku rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost výroku nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání jen proti části Odůvodnění je nepřipustné (dle § 82 odstavec 1 a 2 správního řádu).

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka (dle § 82 odstavec 2 správního řádu).

Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který stanoví přednostní doručování prostřednictvím datové schránky. Doručení usnesení prostřednictvím datové schránky se považuje za doručené, jestliže se osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému usnesení, nepřihlásí do datové schránky do 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí dodáno do datové schránky (§ 17 odst. 3 a 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů). Usnesení se považuje za doručené posledním dnem výše uvedené desetidenní lhůty.

V případě doručování prostřednictvím poštovních služeb stanoví § 23 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb, jehož prostřednictvím se doručuje. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Upozornění

Vzhledem ke své umělecké, historické a památkové hodnotě je nutné, aby veškeré práce byly prováděny restaurátorsky v souladu s § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Prováděním restaurátorských prací je možné pověřit pouze restaurátory, držitele povolení Ministerstva kultury České republiky (MK ČR) na restaurování příslušné specializace. Restaurování kulturní památky může provádět pouze občan České republiky, držitel příslušného povolení MK ČR, nebo příslušník jiného členského státu EU než České republiky, pokud mu byla uznána MK ČR odborná kvalifikace či jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci, anebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojediněle nebo dočasně v souladu s ustanovením § 14b odst. 2 zákona o památkové péči, a který svůj záměr provést restaurování oznámil Ministerstvu kultury nejméně 30 dnů před zahájením prací.

Restaurátorská zpráva musí být předána zástupci vlastníka, NPÚ a památkovému úřadu. Podoba restaurátorské zprávy je dána ustanovením § 10 odst. 4 Vyhlášky k provedení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn.

Na požádání účastníka řízení opatří Městský úřad Kolín, odbor výstavby, stavební úřad oddělení památkové doložkou právní moci stejnopis rozhodnutí, který byl účastníkovi doručen.

Otisk úředního razítka

Ing. Jana Vyšanská, v. r.
referent oddělení památkové péče
odbor výstavby – stavební úřad
oprávněná úřední osoba

Za správnost vyhotovení

Věra Lapšanská

úřední osoba

Rozdělovník:

Účastníci řízení:

Město Kolín, Karlovo náměstí 78, Kolín I, 280 02 Kolín 2

Na vědomí:

Datová schránka:

Národní památkový ústav, Valdštejnské náměstí 162/3, Malá Strana, 118 00 Praha 011, DS: 2cy8h6t